

România.

Anul 4. 1922

Nr. 1-6

La legat.

mai 1951.

Maria Pop

In esemplar

1

leu.

ROMÂNIA

In esemplar

1

leu.

REDACTIA:

DEVA, Strada Nicolae Iorga Nr. 3.

ADMINISTRATIA:

Librăria HIRSCH, Palatul ORIENT.

ZIAR NAȚIONAL POLITIC

Redactor: LAURENȚIU CUREA.

TELEFON: Nr. 66.

Apare: Duminică.

Abonamentul:

Pe an — 40 Lei. Pe 1 lună — 3.50 Lei.

Țăranul român e tras pe sfoară!

Țăranul întreagă are atențiunea îndreptată spre noul guvern, care a răsturnat ca o minune.

Ministrii, după-ce și-au ocupat locurile, dau la interviewuri, fac la promisiuni, crezând că în timpul de câteva zile dacă altceva nu vor produce, dar să umple lumea cu promisiuni, crezând că astfel să câștige majoritate și să-și lungească...

Crezut vremea să îmbeți poporul cu apă rece! Pentru popor nu s-au făcut promisiunile, el s'a învățat să nu credea oamenii după fapte!

Iată, că guvernul nici nu ne-a dat încă în așteptare și-a dat arama...

Prima faptă a consiliului de ministri a fost hotărârea să ștergă imediat pe capital și asupra averilor războiului din război.

Însemnează aceasta hotărâre?

Da! Să aducă țărănimea iarăși apă de lemn. Să bage țărănimea în jugul iobăgiei. Să nu poată țăranul la moșia ce i-a asigurat Generalul Averescu cu legea actuală, ci țăranul român să asude greu iarăși pe moșiile boierilor, baronilor și ale statului...

Și se știe, că după legea actuală a generalului Averescu țărănii să plătească numai jumătate prețul pământului expropriat, iar jumătate urma să se plătească din dările ce s'au aruncat pe timpul războiului.

Din Zarand.

În loc celor două corespondențe ce am trimis mai jos, spre a se convinge țărani noștri despre solidaritatea ce există la clerul din Zarand, fără deosebire de nuanțele politice, când e vorba de acțiune de interes obștesc.

Solidaritatea aceasta poate servi și ca exemplu de urmat.

Redacția.

Domnule Redactor!

Am fost calumniat — de un fanteronist — a „Voinței“ din Cluj. Am trimis răspunsul de mai jos „Voinței“ care fuge de adevăr și se ascunde după anonimul băncii „Centrale“.

Am aceiași soartă a avut și răspunsul pe care l-am dat articolului din „Voința“ publicat la 7 Decembrie sub titlul „Căderea partidului liberal“.

Urma acestui procedeu — cu ocazia să rog Dle Redactor a-l publica în preputul D-Voastră Ziar.

Și căna regimului ce va să vie.

Domnule Redactor al Ziarului „Voința“ Cluj!

Te rog, mulțumite mele

Mai poate cineva contesta dragostea față de țărani a generalului Averescu, care a adus o lege atât de favorabilă pentru țărani noștri, cari au plătit destul în decursul veacurilor muncind pământul, căruia alții au tras folosul?

Însă ce s'a întâmplat?

Atâta au intrigat ciocoi, până când l-au silit pe generalul Averescu să-și deie abdicarea și au ridicat în locul lui pe Take Ionescu la cârma țării, ca acesta cu o trăsătură de peană să ștergă peste legea, care arona pe dreptul dări corespunzătoare asupra capitalurilor boierilor, magnatilor și asupra tuturor acelor țărani, cari s-au îmbogățit pe spinarea țărănilor, ca la vreme statul aceste dări incasate să-le cinstească țărănilor.

Acum nu se vor mai incasa aceste dări, iar țăranul va trebui să plătească după profitul pământului și să-și câștige la expropriere, dacă nu ne vom pomeni azi-măine, că guvernul actual va șterge și legea agrară de pe fața pământului românesc.

Iată cum a ajuns țăranul român tras pe sfoară!

În aceasta situație gravă atragem atențiunea tuturor luminătorilor poporului să fie la locul lor. Avem noi ac de cojoacele celor ce în acest mod tiran cred că așa ușor vor putea lua în bătaie de joc interesele țărănilor.

În curând va suna ciasul!

pentru articolul publicat în „Voința“ Nr. 96 din 9 Decembrie sub titlul de mai sus.

Declar, că îmi servește spre onoare și că sunt liberal și că fuziunea „Crișanei“ din Brad cu Centrala din Cluj nu s-a făcut.

Am fost prezentat de prototip al regimului, ce va să vie.

Sunt fericit a declara, că am mâini curate și conștiință liniștită în toate chestiunile publice; dar sunt și sigur, că regimul liberal și în viitor va purta la inimă binele neamului și al țării.

Legătura de dragoste dintre mine și frații preoți a zăpăcit pe cei preocupați de interes proprii, acum a doua oară și îi va zăpăci și în viitor, când vor lucra contrar cu interesele obștești.

E natural să conlucre în chestiuni obștești cu șeful lor toți profesorii, preoții, învățătorii și oamenii cinștiți din Zarand, pe cari regret, că D-voastră îi onorați cu epitetul de „bandă“.

Neadevărurilor cuprinse în acel articol va răspunde „meritosul“ calumniator înaintea forurilor competente.

Chestia cu detectivii, de cari în Brad nu sunt, cade în competența siguranței.

Pentru a justifica ori ce activitate publică a mea, invit pe toți, cei ce știu, că am făcut vre-o afacere de sau cu permisie, fie aceea de ori ce natură, să publice dovezile fără nici o rezervă.

Pe Domnul avocat Dr. Simion Câmpănu îl rog și-l autorizez să denumească un juru din bărbații obiectivi, în cari are el încredere, și se constată, că cu ce permise am făcut eu afaceri, în ori ce calitate; iar sentința să o publice în „Voința“.

Declarând a priori, că mă supun sentinței juriului denumit de D-sa.

Brad, la 14 Decembrie 1921.

Cu stimă:

Pompillu Piso
protopop și deputat.

Zarandul solidar.

Sunt aderent neclintit al partidului național, dar contrar din principiu al fuzionării băncii „Crișana“ cu banca Centrală din Cluj, ori cu altă bancă.

În politică nu sunt de o părere cu Dl protopop Piso, dar în chestiuni obștești am fost întotdeauna solidar cu șeful...

Regret că o gazetă naționalistă poate publica atâtea neadevăruri — atâtea neexactități și calomnii.

Correspondentul din 7 și 9 Decembrie numai serviciu n-a făcut nici băncii „Crișana“ nici „Centralei“ nici partidului național.

Cei ce prezintă solidaritatea preoției din Zarand ca „bandă“ se înșală precum sau înșelat și fuzionistii, când au crezut, că fără știrea comitetului de supraveghiere și pe la spatele acționarilor și a preoției pot să răpească independența băncii înființată de noi și profesorii liceului din Brad — prin abuzuri prezidențiale, voturi aduse cu multă benzină și cauciucuri, ca apoi, correspondentul împreună cu cei păcăliți să-și deplângă prin „calomnii“ eșecul.

Prin atari articole și corespondenți ajunge de nu mai crede nime în scrisul domnilor dela „Voința“.

Pentru restabilirea adevărului rog a publica cele de mai sus, pentru că „Voința“ nu a voit să publice rectificarea mea.

Ormindea, la 17 Dec. 1921.

Niculae Popp preot gr. or.

Din administrația dela sate.

Vin contribuabilii cu declarațiile; să grăbesc să nu treacă termenul de 31 Dec... pentru-că... sunt penalități... urmări grele, răspundere morală și materială.

Unii le prezintă la perceptorate pe baza legii, — alți la primărie — pe baza ordinului dat în chestie. Așa că cei ce le prezintă la perceptorate — pot fi respinși pe baza ordinului — cei ce le prezintă la primărie, pot fi respinși pe baza legii. Care e mai tare? Legea sau ordinul? Destul că bietul contribuabil suferă.

Comisiile de evaluare lucrează din toate puterile. Prețesc — prețesc — și iară prețesc. Resultatul e: un proces verbal care se poate complecta altcum în 2 ore în fiecare comună (la prop. func. neclădite.) Petrece cele 3—4 zile și lasă o scriptă că: Domnule Secretar! „Până mergem noi din comune în comune, d-ta să te pui pe lucru și să faci repartizarea pământului după clasă, ram de cultură, foia catastr. etc. specificat. Să faci evaluarea după cheia noastră, la fiecare în parte, după aceia pe toți contribuabilii să-i induci într'un tablou colectiv în 3 exemplare, să le scrii și averea mobilă, (până și găinile...) ca pe când venim noi iară, să le aflăm gata. Termin maximum 10 zile!“

Este aceasta o repartizare egală a muncii?! Descentralizare, în să nu simplificare. Unde vom ieși cu socoteala, — o să vedem!

Comisiile de evaluare constau din 3 membri din 13 membri consiliului comunal din urmă, ca și când în comuna noastră ar fi un primar și doi consilieri. Pentru comuna Zarand județan diurnă de 100 Lei, președintele 10 Lei, delegatul comunal 20 Lei, secretarul 10—20 (pe cum e omul)? Ca și când nu toți ar petrece ziua de 24 oare, ca și când nu ar avea fiește care stomac de piele și ar pretinde același traiu ca și celalalt. Munca prestată (procesul verbal) e egală, plata însă nu. Oare pentru ce?

Vine posta dela postul de jandarmi: „D-le Secretar! Dacă în termen de 8 zile nu veți complecta tabloul, tabelele, situația, conspectul, conscrierea, etc... aici alăturate, cei vinovați vor fi dați în judecată.“

Sic!
Ce trebuie la acestea toate?!
Să ai un stomac cum a avut „Calu Troii“ în care a încheput un regiment de soldați, cu care s-a cucerit cetatea Troia și atunci toate sunt în ordine.

Avem ordin să sprijinim fondul ocrotirilor sociale cu bani și să raportăm preturei despre vârsarea sumelor la locul competent.

Am luat 100 Lei i-am trimis perceptoratului competent. Răspuns — „nu suntem competenți — poate-că perceptoratul din Deva...“

M'am dus în persoană și acolo. „D-le! noi suntem perceptorat urban, noi nu ne ocupăm cu astfel de fonduri. Poate casieria Statului!“

Trec dincolo. Primesc răspuns. Aici să administreză numai bani de ai Statului, nu avem nici un ordin în privința aceasta. Dacă poți primi dela Direcțiune ceva informații!“

M'am dus și acolo și am venit fără rezultat. Un domn (oficiant) pe stradă îmi spune: Doamna N. N. se ocupă cu astfel de afaceri.

Altul zice: Ce? Ocrotiri sociale? Nu vezi tu palatul cel mare al „Ocrotirilor Sociale“? Dute cu banii acolo.

Și a'm plecat — năcăjit — însă nu acolo — ci la gară — și am adus banii iară înapoi până vor veni urgitări de sus.
„Un notar.“

Ocotirea orfanilor din război.

După o întrerupere îndelungată Comitetul Județan al „Societății pentru ocotirea orfanilor din război“ a ținut prima ședință ordinară în 25 Decembrie sub prezidiul doamnei Any Groza.

Prezenți au fost următorii membri: Doamnele: Emilia Ardelean, Florica Botean, Minodora Candrea, Ana Colonel Dimitriu, Viorica Nestorescu, Maria Janza și Cornelia Velțian. Domnii: Colonel Dimitriu comandantul Reg. 4 Grăniceri, Prefectul Vasile Janza, Subprefectul Valer Candrea, Primarul August Herbay, precum preotul Laurențiu Curea în calitate de Secretar și Directorul băncii „Traian“ Nicolae Duma în calitate de casar al Comitetului județan.

Aceasta ședință a pertractat multe cauze importante, despre cari aflăm necesar să ia cunoștință cetitorii noștri.

S-a luat la cunoștință raportul Domnului Dumitru Antal, Director regional în Sibiu către doamna Prezidentă, unde se dă absolutul gestiunii vechiului Comitet Județan.

S-a votat bugetul ordinar pe anul de gestiune 1921—1922 cu sumele de 155.000 Lei, iar cel extraordinar cu 51.934.87 lei.

Domnul Prefect Vasile Janza avizează donațiunea de 20.000 Lei pusă la dispoziția Comitetului de Domnul Petru Groza, fost Ministru de Stat.

Domnul Colonel Nicolae Dimitriu pune la dispoziția

Grăniceri în favorul orfanilor

La propunerea Domnului Valer Candrea comitetul decide, ca fără amânare să se înființeze comitetele filiale pe plase pentru ocotirea orfanilor din război.

Comitetul hotărăște, ca în decursul iernei să se deschidă Orfelinatul din Deva în casa săracilor, proprietatea județului, care cu aprobare Ministerială în acest scop a și închiriat societății casa din chestiune. Cauza s-a înaintat Secției Regionale din Sibiu spre aprobare și deschiderea concursului pentru terminarea lucrărilor trebuincioase la aceea casă.

Se votează un ajutor de câte 1000 lei la patru elevi orfani de război, spre a-și plăti taxele de întreținere în internatul liceului „Decebal“ din localitate.

Dorim, ca nici în viitor să nu slăbească însuflețirea și dorul de muncă ce s-a constatat în aceasta primă ședință, ca astfel în timpul cel mai scurt să vedem la adăpost toți orfanii de război din județul Hunedoara. La aceasta activitate vor contribui mult în viitor comitetele filiale pe plase.

Până în prezent avem cunoștință despre constituirea comitetului filial în plasa Hunedoara, care este compus din următorii:

Veturia Dr. Dublesiu Prezidentă, Constantin Dima casier, Anghel constantinescu secretar. Membri în comitet: Protoiereul Andrei Ludu, Dr. Vasile Hâncu, Nina Dr. Dănilă, Văd. Maria Dima, Teofil Tulea, Dr. Alexia Bogdan, Olimpia Teodoru și Teodor Popu. Dorim mult spor la muncă.

— **D-nii Mihail și Suci** au convocat pentru Dumineca aceasta pe toți parlamentarii averescani din Ardeal la o consfătuire în care se va decide atitudinea politică ce o vor avea aceștia în viitor.

Instalarea Protoiereului de Geoagiu.

Duminecă în 25 Decembrie noul Protoiereu al Geoajului, părinte Valer Goron a fost instalat în oficiul seu de către părintele Asesor Consistorial Lazar Triteanu, delegatul I. P. S. S. Arhiepiscopului și Metropolitului Nicolae Bălan.

La aceasta serbătoare a Geoagenilor au participat foștii miniștri Petru Groza și Aurel Vlad, precum mulțime multă de popor din comunele învecinate, toți preoții din acel ținut și o delegație a ofițerilor din garnizoana Orăștie.

Dorim noului Protoiereu ca lungă vreme să poată munci spre binele neamului și al bisericii.

Răsturnătorilor!

E ușor a face critici, e ușor a lucra pentru discreditarea Domnilor conducători ai țării. Vor fi totdeauna elemente neînpăcate cu ordinea existentă, nevrednici aspiratori la situații mai bune numai pe baza legăturilor politice.

Nu suntem partizanii astor fel de oameni, ci recunoscătorii muncii adevărate și merituose, înțelegători ai intereselor publice.

Suntem contrarii oamenilor vanitoși, nepricepători, neînțelegători, neubitori de neam și interesele vitale ale acestuia. Nu putem părtini pe răsturnătorii guvernului Averescu, al unui guvern cu începuturi fructifere și mult promițătoare, restabilitor al ordinii și siguranței generale, legiuitor chibzuit, compus din muncitori intelectuali devotați și desinteresați.

Pretindem realizarea reformei agrare votată, realizarea

Pretindem realizarea reformelor Titulescu: impozitul pe capital și venit. Sperăm, că acestea reforme pentru cari străinătatea ne'a felicitat, vor lua ființă.

Pretindem ca guvernorii țării executând aceste reforme să-și ia în serios chemarea, să ne cruțe de a mai vedea țărani intrând cu forța pe moșiile boierești, să ne ferească de aspectele îngrozitoare ce s'ar produce, dacă cazurile izolate din anii trecuți vor deveni generale. Atmosfera este încărcată.

Cei ce înțeleg situația să nu se dea învinși!

Comisiunea Permanentă Județană.

Aceasta comisiune are să pregătească toate cauzele mai importante, asupra cărora în cadrele autonomiei sale hotărăște Congregațiunea județană, respective acum Prefectul Județan.

Comisiunea Permanentă a județului Hunedoara se compune din 25 membri.

A ținut prima ședință în 24 Decembrie, sub prezidiul Prefectului Vasile Janza, fiind prezenți din cei 25 înși abia 7 membri. De notat, că acest titlu onorific, de a fi membru în aceasta comisiune nu umblă cu diurne.

Deastă dată abținem dela aceea, să dăm publicității numele frunțașilor membri, spre a-se ști, cine cum și face datorița față de obște. Pe viitor Comisiunea va ține ședință în fiecare lună, iar cu proxima ocaziune vom publica lista completă atât a membrilor prezenți, cât și a celor, cari cu sau fără motiv absentează.

Cauzele mai importante ce sau desbătut la 24 Decembrie sunt:

1. Inchiderea crășmelor la sate în Dumineci și Serbător. Că pentru-ce în

județul nostru nu se vor închide crășmele și la orase, aceasta nu o precepem. Până acum nu s-a dimis să ne esplice nici unul din cei dela cari atărnă să fie oprite bețile numai la sate, nu și la orașe.

2. Aprobarea statelor pentru înființarea unui fond de ajutorarea funcționarilor județeni, orașenești și comunali, care fond se va alimenta din cotizațiile funcționarilor și alte eventuale venite legale.

Ambele cauze desbătute sunt de cea mai mare importanță, iar în viitor așteptăm, ca în aceasta comisiune convenind toți membrii, să dea directivele cele mai sănătoase Administrației, spre a-se sana multe neajunsuri.

Domnilor Secretari comunali și cercuali.

I. Binevoii în interesul nostru tuturora a vă îngriji ca contribuțiile comunelor la fondul de salarizare să se achite cât de urgent, că întregirea de la Stat a sosit la județ înă fără contribuția comunelor nu se poate face asemnarea lefurilor până cu finea 31 Dec. ci numai pe vro 2—3 luni. Am insistat ca să se reguleze afacerea cu finea 31 Dec. In caz de indolență vom suferi consecințele cam neplăcute.

II. Așteptăm de la fiește care coleg ca să subserie cel puțin (10) acții la „Tipografia comunală“ înființată de Reuniunea Notarilor în Cluj, și să comandați toate imprimările necesare pentru anul viitor de acolo, sprijinind cauza comună ne ajuturăm pe noi înșine.

Zam, la 24 Dec. 1921.

Ioan Paștiu.

Primnotarul Reuniunii secretarilor.

Criminalii din valea Jiului ajunși la Parchet.

Sâmbătă, în 24 Decembrie orașenii noștri au avut parte de un spectacol neobicinuit. Zece bărbați desmățați, urâți, nerași, netunși de luni de zile, ferecați în lanțuri grele la mâni și la picioare, veneau dela gară sub o escortă puternică de bravi polițiști în frunte cu șeful de poliție, domnul Iuliu Deac din Petroșeni, urmați de mulțime mare de curioși, până ajunse aceasta tristă procesiune naintea palatului de justiție, unde cei ferecați au fost predați la parchet.

Erau ticăloșii criminali, cari lungă vreme au terorizat țara Hațegului și Jiului, au săvârșit nenumărate furturi și crime, până când nefiind în stare a face aceasta jandarmaria, după o expediție de șesă luni, plină de atâtea peripeții expunându-și deatâtea ori în pericol viața, i-a prins Șeful de poliție din Petroșeni, dl. Iuliu Deac, cu polițiștii sei.

Judece lumea întreagă, ce faptă eroică și umanitară a săvârșit dl. Deac, după ce vom descrie aici pe rând acești criminali, de cari a scăpat acum populația pacinică.

1. *Costea Maxim*, (zis Stinguța) din Rapoltul mare, de 24 ani, desertor din 1916, necăsătorit. În Cetatea-Boli a săvârșit 3 crime, în muntele Buliga două crime, în pădurea Hațegului 2 omoruri și a împușcat pe studentul Octavian Popa, care a ramas olog pe viața întreagă. Asupra Coroeștilor a ucis o familie din 4 membri. Asupra comunei Șerel a luat lupta cu întreg satul. A săvârșit sute de spargerii și furturi.

2. *Chiuca Manasie*, zis Corbea, din munții Șebeșului, desertor din 1914, de 34 ani, căsătorit, fără copii. În județul

Dolj, comuna Hunia lângă Dunăre omorât în 1920 pe țărănul Petru B. iar pe altul în comuna Maglovit, județul Dolj.

3. *Victor Belei*, de 23 ani din comuna Uricani, desertor. Pe domeniul R. jud. Dolj a omorât pe Pavel Lipoveanu administratorul moșiei.

4. *Ieneșescu Tirc Ion*, de 28 ani din Jiu, desertor a omorât un om tot pe domeniul Rast.

5. *Buza Ion*, de 38 ani, din Jiu, desertor, și-a omorât soția, unchiul și matusa.

6. *Todor Ion*, de 38 ani din Biscan are două crime.

7. *Andraș Nicolae*, de 42 ani din Barul mare a omorât 2 oameni și furat vre-o 54 cai.

8. *Deminca Ștefan*, de 48 ani, din Calafat a omorât un om și a găzduit pe ceialalți hoți.

9. *Stoica Petru bulea*, de 36 ani, pătaș la diferite crime, găzduitorul hoților. La el s-a afiat mulțime de lanțuri, un săculeț plin cu bani de aur și argint și multe altele.

10. *Hețel Adam*, de 34 ani, din Jiu, acesta a omorât pe Anghel din Cetatea Boli.

Aceasta este lista blăstămărilor, pe cari i-am privit pe rând cum erau înșerați pe coridorul dela Parchet, cu sumedenii de arme în grumazi, cu baionete și cuțite la brâu și cu o mulțime de „corpus delicti“ în jurul lor. Cum priveai în față, nu știai ce să faci ei, să-i compătimești, sau săi înfrunzi.

Toți erau slăbiți, cu o înfățișare idiotă, numai ochii lor înprășiau scintila. Mai au complici 48 înși.

Criminalii au fost aduși la Deva, Petroșeni, unde s-au luat cu toți procese verbale la fața locului diferite crime pe cari le-au recunoscut.

Este interesantă între altele următoarea notiță, ce și-a făcut în închisoarea Petroșeni criminalul Hețel Adam.

„La curtea lui Nopcia este directorul Elmas Doda, care a fost mine închis în Deva. Într-o zi mi-a spus, că el dacă se eliberează și mie înlăuntru (în închisoare) un unsoare, care dacă o pun pe mine acesta se înmoaie de t-și poți merge ușor și atunci eu scap. Să mă duc numai la el, el t-mi va da și arme, să mă pot duce unde vreau, că el are totfelul de arme. Și eu are în castelul lui Nopcia, de unde vede unde este ușa și în caz de mărire are unde să mă ascundă. Dacă el nu mi-a adus unsoarea mi-a promis, trecu mult timp și dacă m-am eliberat, nu m-am dus la el și din arest nu m-am întâlnit cu el. . . . și lui Sima i-am spus, că dacă el mă ușurează la Deva și voi scăpa, atunci Hețel scăpa și eu pe el cu ajutorul lui mas și ne facem război cu poliția din Petroșeni și Tribunalul din Deva. **Le bombardăm.**“

Pe timpul când Hețel și-a făcut procesul descris în notița sa susamintită Stânguța de fapt a evadat din Petroșeni așa ferecat la mâni și picioare cu un și pe un jer cumplit și zăpadă numai în camașe și izmene s-a dus Avram Todor în Coroești. Acesta găzduit și i-a dat un căput. De atunci dus prin sat, și-a mai furat bani, apoi s-a dus la Vulcan, unde un barbier s-a tuns și ras, s-a mai dus la drăguță și se pregătea să plece în munti și codri, bagseamă să-și organizeze o altă poteră. L-au prins însă polițaii lui Deac.

Adus la Petroșeni, pus iarăși în închisoare i-a întrebat domnul Deac:

„Ce ai face tu Stânguță, dacă ai
dela mine?”
Stânguță i-a răspuns cu sârge rece:
„Toate cartușele câte le am le-aș bă-
nă-d-ta!”

Să vedeți însă, că Stânguță nu-i om
Publicăm mai jos două poezii,
scris în închisoarea din Petro-
șana, una cântă drăguță, a doua o pune
pe gura drăguței.

Jalea lui Stânguță.

Foaie verde de sălciuță
Auzitai de-un Stânguță?
Căci de când eu am plecat
Foarte multe am furat.

Am furat ș'am omorît,
Unde mi-sa nimerit.
De doi ani și jumătate
Umblai prin păduri și sate.

Nu au fost acei jandarmi,
Ba nici acei polițai,
Ca pe mine să mă prindă
Și în fere să mă strângă.

Într-o seară blăstămată
Când mergeam l'amea amantă:
Eu mergeam tot cam voios
Gândind, că-mi umblă frumos.

Când am ajuns la drăguță:
Acum țineți Stânguță,
Căci gândind eu la iubit
M-a prins ur sergent de gât.

Șapoi a și fluerat
Și mai trei au alergat
Și în lanț greu mau legat
Căci au fost sergenți muscați.

Mercuri seara ei mau prins,
Joi cu ferele mau strins,
Acum zac la umbră prins
Toată voia mi-sa stins.

Frunză verde lemn de nuc
Domnule sergent haiduc!
Te rog să-mi deslegi stânga
Ca să scriu la mândra mea.

Să-mi deslegi și pe dreapta
Doară nu voi deserta,
Căci aproape pușca ta.
Ce? Te temi, că te-oi pușca?

Ce te temi că te-oi pușca,
Doar armai în mâna ta!
Că știți, că voi m-ați legat
Trimiși de Domnul Deac...

Vinde-ți mândră cătrînța
Și-mi plătește temnița.
Vindeți mândră ș'un păpuc
Și plătește la haiduc.

Vindeți și mărgelele
Și-mi plătește ferele,
Care-mi mănăcă zilele
Și-mi fermecă oasele.

Foaie verde foaie fragă,
Să vă spun și cum mă chiamă:
Maxim Costea băiat tare
Născut în Rapoltul Mare.

Amanta lui Stânguță.

Frunză verde Semenice
Hei! Marie Semenice?...
Prost drăguț ț'ai mai afiat
Pe Stânguță blăstămat.

Tu Stânguță băiat prost
Al dracului să fii fost,
Când ai dat mâna cu mine,
Că-mai făcut de rușine.

Pe mine și neamul meu
Prăpăditear Dumnezeu
Unde-o fi locul mai rău
Pe tine și neamul tău!

Dar să știți Stânguță bine,
Că temnița-i pentru tine!
Pentru o scurtă iubire
Ami făcuși multă rușine...

Pe cum eu am așteptat
Când eu tine mâna am dat:
Să fi mers în altă parte,
Să nu mă baji în păcate.

Vezi? Eu te iubeam pe tine,
Ne știind că-mi faci rușine.
Dar te blăstăm, blăstăm greu,
Din tot sufletelul meu:

Să n-ai stare și alinare,
Pe cum n-are apa'n vale,
Pentru că eu?... Vai de mine
Când bărbatul acasă vine.

O crimă nepedepsită.

Jandarmii omoară un om și nu sunt pedepsiți, ci lăsați liberi.

Argăsitorul Zaharia Buna din Oravița, fiind ca de obicei la târg cu opinci, un individ ia furat o pereche de opinci. Zaharia Buna l-a observat, a pus mâna pe hoț, i-a dat o palmă. Atunci au venit jandarmii Juca Gheorghe și Ionăș Vasile și au pus mâna tot pe păgubaș și bălându-l cu armele l-au dus la cazarmă. Ziua următoare Zaharia Buna a murit între cele mai îngrozitoare chinuri. Făcându-i-se autopsia s'a constatat că în urma loviturilor primite dela jandarmi, i-s'au rupt intestinele.

Hoțul a fost arestat două zile și după aceea a fost trimis dela comandamentul plutonului de jandarmi din Oravița la postul de jandarmi din Vărădia — la granița Jugoslaviei — ca să-l închidă la primărie, de unde a și evadat.

Este evidentă intenția plutonului de jandarmi, că a dat posibilitatea hoțului să evadeze, ca să scape jandarmii de martorul principal, deși a fost arestat 48 ore și s'a constatat, că este și dezertor.

Plutonul de jandarmi în loc să aresteze jandarmii criminali, i-a trimis în concediu.

Ironia soartei este, că cel mai mare băiat al omorîtului este căpitan activ în jandarmărie.

Venind căpitanul de jandarmi Gheorghe Buna, fost comandant al companiei de jandarmi în Deva, băiatul omorîtului — la înmormântare și fiind informat de ceilalți frați despre procederea comandantului de pluton, a cerut de mai multe ori telegrafic intervenția corpului de jandarmi din București, acuzând comandantul plutonului de jandarmi de complicitate.

S-a cerut comandantului companiei de jandarmi din Orșova să ancheteze cazul personal, la ce-l obligă și regulamentul jandarmeriei, dar acesta a însărcinat cu anchetarea tot pe sublocotenentul de jandarmi din Oravița, deși acuzat de băeții omorîtului de complicitate.

În actele dresate de el nici nu aminteste că Zaharie Buna a murit, aminteste numai că ar fi fost bătut.

Zaharia Buna, care a fost cel mai bun român și care, deși în state de 57 ani, la izbucnirea revoluției, împreună cu patru copii, ai săi, a prins arma în mână, făcând serviciu militar în garda națională română, pentru apărarea intereselor neamului românesc, a trebuit să moară de mâna jandarmilor români.

În același timp în pădurile dintre Oravița—Reșița și Anina sunt peste 2000 de hoți cari împartii în cete mai mici, jefuesc ziua că a orii și satele din jur, contra lor nu ia măsuri jandarmeria, pentru că este mai ușor să omori un om cinstit, care crezând că stă sub scutul legilor, nici nu se apără.

Incendiul dela gara de Nord din București.

Dumineca trecută dimineața pe la orele 5 și jumătate un violent incendiu a izbucnit în podul aripei drepte a gării de Nord. După cercetările făcute focul a luat naștere dela un circuit electric și n'a fost observat decât abia atunci, când flăcările au trecut prin acoperiș. Focul amenințând să ia proporții uriașe, întreaga populațiune din împrejurimi a fost cuprinsă de panică.

La fața locului au sosit imediat reprezentanții autorităților și posturile de pompieri, a căror ajutor însă n'a putut fi eficace din cauza lipsei de apă.

Tot ce s'a putut face în primul moment au fost măsurile de pază, întrucât curtea gării era plină de lucruri, dosare, mobile și bagaje scoase din camerele incendiate. Bagajele sosite, precum și acelea ce trebuiau să plece, deasemenea au fost salvate.

În interesul bunei ordine, trenurile pentru București s'au oprit și au plecat din stația B. M.

A fost distrusă de foc întreaga aripă dreaptă a gării cu ghișeurile de bilete, sala de bagaje și de poștă. Pagubele sunt incalculabile. Cassele de bani din cauza dilatărei n'au putut fi deschise pentru a se vedea dacă banii au fost carbonizați. După o muncă de 6 ore pompierii au izbutit să stingă incendiul.

Hoțiile se țin lanț.

În săptămâna aceasta, Marți spre Mercuri noaptea niște tâpuitori încă necunoscuți au devastat frumoasa stupărie a iscusitului apicultor Niculau Voina, înv. dir. în Vaidei, membru al Comitetului Central „Progresul Apicol” din Cluj. Paguba e enormă, pentru-că s-a devastat și nimicit și invențiile D-lui Voina, care stau sub experiență de 3 ani și cari erau destinate pentru expoziție la congresul apicultorilor din vara viitoare, pentru a sa generaliza, ca invenții românești și cele mai rentabile până azi pe acest teren.

Paguba e simțitoare și în ce privește apicultorii, pentru-că D-l Voina are în pregătire un frumos pavilion model, pe care voia să-l împopuleze în primăvară spre a ținea cursuri de apicultură. Regretăm cu toții acest caz trist pe terenul frumos al apiculturii Gendarmeria urmărește cu interes.

Rap.

INFORMAȚIUNI.

Tuturor abonaților, colaboratorilor și pretinilor ziarului nostru dorim sărbători fericele de Crăclun.

Redacția.

Rugăm toți restanțierii noștri să binevoiască a-și achița abonamentul, și să ne avizeze cei ce nu voesc să mai primească acest ziar, pentru ca dela anul nou să-i scoatem din lista abonaților.

Administrația.

Convenirea socială, a cincea, aranjată de doamna Lucreția Costa Nicoara în favorul bisericii s-a ținut Mercuria trecută în localitățile restaurantului „Crucea Albă”. A participat lume multă și aleasă.

Statua lui Iancu. În chestiunea așezării statuei lui Avram Iancu la Cluj, consiliul orașenesc încă n'a hotărât definitiv. S'au formulat două păreri: Una cerând să fie așezată în locul statuei lui Matei Corvinul. Cealaltă propunând să fie așezat vis-a-vis de Teatrul Național. Ambele aceste păreri au fost trimise spre opiniare tuturor oamenilor dătători de ton în chestiuni de această natură.

Universitare. Din statistica anului curent, al Universității din Cluj reese că numărul studenților repartizați pe Facultăți este următorul: Facultatea de Drept: 1041 studenți ordinari: 149 studenți extraordinari și 335 studenți Anul I. Facultatea de litere 168 studenți ordinari și 53 studenți extraordinari. Facultatea de științe: 125

studenți ordinari și 7 studenți extraordinari. Datele asupra Facultății de Medicină lipsesc.

Târgul de jucării pentru copii la liceul de stat Decebal în Deva se va ține în 2 și 3 Ianuarie 1922 la orele 4 și jum. d. m. în sala de gimnastică. Prețul de intrare: stal 5 lei, loc de stat 1. leu. Având în vedere că acest bazar se aranjează pentru ajutorarea elevilor săraci, sperăm că on. societate fi va da tot concursul. Pentru evitarea cheltuelilor iuvități separate nu se vor trimite, deci se roagă, on. public a lua acest anunț drept invitare. Direcțiunea liceului Decebal.

Direcțiunea școlii primare de stat din Pui invită cu toată onoarea la producția teatrală-corală împreună cu dans, care va avea loc la 9 Ianuarie 1922 st. n. (Ill-a zi de Crăciunul românesc) în Restaurantul „Cornul vânătorului” din Pui. Inceputul la ora 8 și jumătate seara. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea copiilor orfani și săraci. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cvita publice. Program: 1.) Moș Crăciun — Colindă. 2.) În treacăt. Decl. 3. Hora Daciei Cor. 4.) Puntea lui Rumi. Decl. 5.) Morarul. Cor. 6.) Scena țiganului. Decl. 7.) Moara. Cor. 8.) „Vlăduțul mamei”. Comedie de I. Lupean. 9.) Ceaiu curat. Decl. 10.) Nunta țiganului. Comedie de Suci învățător.

Convocator. Casina română din Deva ț și ține adunarea generală ordinară la 8 Ianuarie (a doua zi de Crăciun) ora 4 p. m. în sala cea mare a Casinei „Infrățirea” cu următorul program: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Deschiderea respective absolvirea comisiunii de control al statutelor. 3. Alegerile funcționarilor. 4. Raportul asupra activității. 5. Importanța programului sunt invitați Domnii membri ai casinei a se prezenta în număr cât de mare. La caz că numărul membrilor prezenți nu vor fi suficient spre a se aduce hotărâre validă (art. 33) atunci adunarea generală se va ținea la 15 Ianuarie 1922 tot la același timp și loc, dar fără considerare la numărul membrilor prezenți. Din încredințarea comitetului secretar: Zenovie Oana. Președinte: Constantin Sporea.

Serbarea Școlilor primare din Deva. Suntem informați, că cu ocaziunea împărțirii darurilor de Crăciun prin Reuniunea femeilor române, pentru elevii săraci se va aranja o serbare școlară în teatrul orașenesc cu un program foarte drăguț. Ziua serbării se va publica prin afișe.

Uranla. Duminecă, în 1 Ianuarie, 1922. matineu și seara. „Laleaua neagră” Romanul lui A. Dumas pe film în 5 acte cu actori principali: Mihail Varkonyi, Margareta Makkay, Emil Fenyvessy, Iosif Kürthy. Aranjat de fabrica „Corvin”.

Sâmbătă, în 7 Ianuarie, 1922. d. p. și seara. „Conspirația lui Fiesco” după nemuritorul Fr. Schiller, cea mai perfectă inscenare a monumentalei opere, în care arta cea mai desăvârșită cinematografică împreună cu concursul marilor artiști Erna Morena și Hans Mierendore contribuiesc la succesul desăvârșit al filmului.

Luni, în 9 Ianuarie matineu și seara. „Sora Maria” Superba dramă în 4 acte cu artiști M. Varkonyi, M. Makkay și Sari Almassy.

Loc deschis.*

Mulțumită publică.

Mulțămesc tutor cari m-au condolat cu ocaziunea morții scumpului meu soț.

Văduva lui Bernat Mahler.

Concurs.

La secretariatul comunal Colonia-Pișchi se aplică îndată un cancelist cu praxă administrativă și care poșede perfect limba română.

Dotățiunea dela 800—1200 lei lunar.
1—1 TANASE, secretar

Au sosit cele mai noi
cărți cu chipuri
pentru copii.
Se află cu prețuri
ieftine în librăria
A. HIRSCH, DEVA.

La depozitul de lemne

Frații WERNER
au sosit
lemne de foc
uscate, de prima calitate.

Se caută de

o „Cassă National Register”.
Adresa la Administrație

IN ATENȚIUNEA DOMNILOR INVĂȚĂTORI.

Au apărut carnetul „INDICE ȘCOLAR”,

compus pentru elevii cursului primar de inv. tit. IOAN SÂNTIMBREAN, și se pot comanda cu prețul à 5 Lei, bucata dela LIBRĂRIA HIRSCH, Deva.

La comanda de peste 25 exemplare se acordă 5% rabat.

REAPARE VECHEA REVISTĂ ARDELENEASCĂ COSINZEANA

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor comercianți și ospătari din județ, că am primit încredințarea

Depozitului de vinuri Minis—Maderat

de a-l reprezenta în Ardeal.

Pot servi cu mustre din diferite vinuri de soiu, în sticle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri de calitate, să pot căpăta în depozitul meu comision, în orice timp.

Cu toată stima:

Samuil Herczeg, Deva

Strada Avram Iancu Nr. 22.

„ARDELEANA” societate comercială pe acțiuni Deva

Telefon Magaziile 44. 88.

Prăvălia Engros telefon 57.

Oferim și livrăm prompt din magaziile noastre:

Zahăr din fabrica Bod în cuburi, căpățină, cristal și fărină.

Eringi în saramură importați din Stettin, 4/500. 5/600.

Farină dela moara Neumann din Arad precum

Farină din moara sistematică din Deva.

Porumb, orz, tarâte.

Tuica de prune, silvoriu și cogneac de mere.

Șpirț rafinat Neumann din Arad.

Petrol, benzină, ulei, brut și alte unsori.

In prăvălia noastră Engros se pot primi în cantitate mare
coloniale și alte mărfuri.

Cumpărăm: Drojdii (treve) de vin, comină de prune în orice cantitate, vin și țuică.

Până când nu ne
va trece marfa
ce avem, cu oca-
ziunea

târgului de Crăciun

se poate cumpăra în ma-
gazinul lui

A. LÖWY,
din Petroșeni.

cu următoarele prețuri ieftine

- 1 m. Flanel cald, în toate colorile . . . 19 L.
- 1 păreche ciorapi pentru dne sau domni 11.
- 1 păreche ciorapi pentru copii . . . . . 8.
- 1 păreche mănuși pentru doamne și domni . . . . . 13.
- 1 păreche mănuși pentru copii . . . 11.
- 1 bucată cămașă sau pantaloni pentru domni . . . . . 49.
- 1 bucată pieptar de tricot . . . . . 33.
- 1 bucată sveter cald, calitatea primă . . 99.

Afară de acestea având extraordinar multe materiale pentru iarnă, toate acestea le vând cu prețuri foarte scăzute.

Gumpărătorii din afară capătă rebonificare la spesele de călătorie.

Comanda cu posta se vor espedia foarte punctuos, iar pentru marfa necorespunzătoare restituim paralele.

Alexandru Löwy,

mare comerciant

din PETROȘENI.